

Cambridge University Press

978-1-108-04901-6 - Chronica Majora, Volume 3: A.D. 1216 to A.D. 1239

Matthew Paris Edited by Henry Richards Luard

Excerpt

[More information](#)

MATTHÆI PARISIENSIS

CHRONICA MAJORA.

*De prima regis Henrici Tertii coronatione, quæ per quendam f. 49. circulum aureum facta fuit, a qua coronatione computantur anni coronationis ejus.*¹

Defuncto Johanne Anglorum rege, convenerunt apud Glo- A.D. 1216.
verniam in vigilia Apostolorum Symonis et Judæ, in præsentia Coronation
Walonis apostolicæ sedis legati, Petrus Wintoniensis, Joceli- of Henry
nus² Bathoniensis, et Silvester Wigorniensis episcopi, Ra- III. at
nulfus comes Cestrensis, Willelmus Marescallus, comes Pen- Gloucester,
broc, Willelmus comes de Ferrariis, Johannes Marescallus, Oct. 28.
Philippus de Albeneio, cum abbatibus,³ prioribus, et turba
multa nimis, ut Henricum Johannis regis filium primogenitum
in regem Angliæ exaltarent.⁴ In crastino autem, paratis om-
nibus ad coronationem necessariis, legatus supradictus, asso-
ciatis sibi episcopis et comitibus memoratis, duxerunt eum
ad ecclesiam conventualem cum processione solenni, regem
acclamandum.⁵ Ubi ante majus altare constitutus, dictante
sacramentum Jocelino Bathoniensi, juravit coram clero et
populo, appositis sibi sacrosanctis Evangeliiis et plurimorum
sanctorum reliquiis, quod honorem, pacem, ac reverentiam
portabit Deo et sanctæ ecclesiæ et ejus ordinatis, omnibus
diebus vitæ suæ. Juravit etiam, quod in populo sibi com-

¹ There is a drawing of a hand crowning the king at the top of the column. At the foot of the page are the shield and crown, and below, in rubrick, "Coronatur Henricus III. rex, qui iccirco tertius quia Henricus junior, licet successione tertius, obiit patre vivente, nec unquam regnavit." Parker has inserted at the foot of

the page the note given in the *Historia Anglorum*, ii. 196, note.

² *Jocelinus Bathoniensis*] In the margin in B.; not in C.

³ C. ins. *et*.

⁴ *exaltarent*] Written over an erasure by Paris; coronarent, O. W.

⁵ *acclamandum*] Altered by Paris from *coronandum*, which O. W. have.

Cambridge University Press

978-1-108-04901-6 - Chronica Majora, Volume 3: A.D. 1216 to A.D. 1239

Matthew Paris Edited by Henry Richards Luard

Excerpt

[More information](#)

2 MATTHÆI PARISENSIS CHRONICA MAJORA.

A.D. 1216. misso rectam justitiam tenebit; quodque leges malas et ini-
 Coronation quas consuetudines, si quæ sunt in regno, delebit, et bonas
 oath of observabit et ab omnibus faciet observari. Deinde fecit ho-
 Henry III. magium sacrosanctæ Romanæ ecclesiæ et Innocentio Papæ¹ de
 regnis² Angliæ et Hyberniæ; et juravit quod mille marcas,
 quas pater ejus Romanæ contulerat ecclesiæ, fideliter persol-
 veret, quamdiu prædicta regna teneret. Et his ita gestis,
 Petrus Wintoniensis et Jocelinus Bathoniensis episcopi,³
 ipsum in regem ungentes coronaverunt solempniter cum
 canticis et modulationibus, quæ in coronatione regum solent
 decantari. Tandem expletis missarum solemnibus, duxerunt re-
 gem cum processione solemnibus episcopi et comites supradicti,⁴
 regalibus indutum [vestmentis],⁵ ad mensam; ubi omnes in
 ordine suo consistentes, epulabantur in lætitia et exultatione.
 In crastino autem rex cepit homagia et fidelitates ab omnibus
 episcopis, comitibus, et baronibus, aliisque omnibus qui aderant;
 et omnes ei fidelissimum obsequium promiserunt. Coronatus
 est autem rex Henricus tertius anno ætatis suæ decimo, in die
 Apostolorum Symonis et Judæ, scilicet xxviii. die mensis Oc-
 tobris. Rex autem post coronationem suam remansit in cus-
 todia Willelmi comitis Penbroc, magni videlicet Marescalli;
 qui protinus misit litteras ad omnes vicecomites de⁶ regno
 Angliæ et castellanos, præcipiens singulis, ut regi nuper coro-
 nato essent intendentes, promittens omnibus possessiones pariter
 ac donaria multa, ita ut dicto regi fideliter adhærerent. Sic-
 que nobiles universi et castellani, qui patri ejus servierant, ei
 multo fidelius quam regi Johanni adhæserunt, quia patris⁷ ini-
 quitas, ut cunctis videbatur, filio non debuit imputari; unde
 omnes sese ad defensionem præparantes castella sua perop-
 time munire cœperunt. Animabat præterea eos qui partem
 regis fovebant quamplurimum, quod singulis diebus Dominicis
 ac festivis Lodovicum cum complicibus ejus et fautoribus ex-
 communicari⁸ videbant.

William
 Marshal,
 guardian
 of the
 king.

Prepara-
 tions
 against the
 partisans
 of Louis.

¹ *Papæ*] apud, B.; C. omits it. Innocent had died on July 16.

² *regnis*] regno, W.

³ *Winton. et . . . modulationibus*] Written over an erasure. O. W. have "Winton. episcopus, coronam
 " posuit super caput et unxit eum
 " in regem cum orationibus et can-
 " ticum [sic] modulationibus."

⁴ *supradicti*] So C.; sæpedicti, B. O. W.

⁵ *vestmentis*] In C.; om. B. O. W.

⁶ *de*] om. C.

⁷ *quia patris*] B. has *qui pri*, expuncting the *pri*, and intending the *a* to be joined with *qui*. C. not understanding this, has *qui prima patris*.

⁸ *excommunicari*] excommuni-
 care, B. O. W.; and so the Hist. Angl.

Cambridge University Press

978-1-108-04901-6 - Chronica Majora, Volume 3: A.D. 1216 to A.D. 1239

Matthew Paris Edited by Henry Richards Luard

Excerpt

[More information](#)

*De*¹ *parlamento habito apud Doveram inter Hubertum et Francos, ubi probata fuit Huberti fidelitas.* A.D. 1216.

Una autem dierum Lodowicus, credens flectere fidelitatem Huberti de Burgo et constantiam per avaritiam, significavit ei quod voluit parlamentum habere pacificum cum eo. Quod cum concessisset Hubertus, misit L[odowicus] nuncios sollempnes ad eum, videlicet ad posticum quod² ad hoc competens videbatur. Missi sunt igitur ad eum comes Saresberiensis, W[illelmus] scilicet Longa Spata, qui secum ad cautelam duxit Thomam de Burgo, fratrem scilicet prædicti Huberti, qui captivus erat Lodowici, captus videlicet in castro Norwici, et tres de nobilioribus Francorum. Hubertus autem veniens ad posticum duxit secum quinque arcubalistarios cum balistis suis extentis, spiculis adaptatis, ut si opus esset, non parcerent inimicis. Et ait comes W[illelmus], "O Huberte, non te latet, ut credo, mors regis J[ohannis] quondam domini nostri, nec conditio juramenti domini L[odowici], qui incommutabiliter juravit quod cum castrum hoc violenter occupaverit omnes in eo inventi suspendio peribunt. Consule tibi et honori tuo. Non poteris diu hoc castrum tenere. Fortitudo domini nostri L[odowici] crescit diatim, fortitudo domini³ regis decrescit manifeste; efficaci insultu et cotidiano vel saltem inedia peribis nisi sapias et consilii adquiescas. Vides enim quod spes succursus evanuit. Redde igitur castrum hoc sine moræ dis-

Nota fidelitatem et constantiam Huberti de Burgo.

Attempt of Louis to induce Hubert de Burgh to surrender Dover castle.

¹ This is in the margin of f. 48. "Hoc debuit in sequenti folio" is written below the rubrick. At the end is, in rubrick, nearly effaced, "Hoc intrabit ante hoc signum ☉—. Verte hoc folium et invenies in sequenti folio, scilicet post mortem regis J[ohannis]." The chapter has been partly erased in B., and the erased portions

written over very incorrectly in a modern hand. Where this is the case the text is taken from C., where it is given on the inserted leaf, f. 209. It is there referred to with the words, "Hic deficit unum capitulum, f. 211."

² *quod*] qui, B.

³ *domini*] So C.; om. B.

Cambridge University Press

978-1-108-04901-6 - Chronica Majora, Volume 3: A.D. 1216 to A.D. 1239

Matthew Paris Edited by Henry Richards Luard

Excerpt

[More information](#)

4 MATTHÆI PARISENSIS CHRONICA MAJORA.

A.D. 1216. “pendio et aliqua difficultate domino L[odowico], nec
 Interview “notaberis de infidelitate, cum non possis illud amplius
 between “tenere. Vide¹ quod omnes² certatim ad fidelitatem
 Louis’s “ejus confluunt.” Thomas autem cum lacrimis dixit
 messengers “ejus confluunt.” Thomas autem cum lacrimis dixit
 and Hubert “insuper eidem Huberto, “O frater carissime, miserere
 de Burgh. “tui et mei et omnium nostrorum adquiescendo horum
 “consiliis; sic enim omnes a confusione imminenti
 “poterimus liberari.” Et addidit adhuc comes, “O
 “Huberte, adquiesce consilio nostro et voluntati do-
 “mini L[odowici], et dabit tibi jure hæreditario North-
 “folkiam et Suthfolkiam, et eris primus inter amicos
 “ejus et consiliarios. Sin autem, in primis iste Thomas
 “frater tuus suspendetur, et tu non leviora in brevi
 “patieris.” Cui Hubertus, “O comes proditor nequam,
 “etsi mortuus sit rex J[ohannes] dominus noster ac
 “frater tuus, hæredem³ habet nepotem tuum, cui, etsi
 “omnes deessent, tu, qui patruus ejus es, non deberes ei
 “deesse, immo ei alter pater esse; quid, degener et ini-
 “que, talia loqueris?” Et respiciens eum torvo oculo,
 et in vocem crudeliorem erumpens ait, “Ne loquaris
 “amplius unicum verbum, quia per lanceam Dei si am-
 “plius os ad loquendum aperias, vos omnes pluribus
 “spiculis perforabimini, nec parcam fratri meo.”

Comes igitur et qui cum eo erant, videntes eorum mortem in ictu oculi imminere, quia balistarii prompti erant trahere, statim recesserunt, læti quod vivi et indemnes recesserunt. Quod cum audisset Lodowicus, vehementer licet dolens et iratus, constantiam Huberti collaudavit.

Quomodo Lodowicus audita morte regis J[ohannis] a Dovera recesserit.

Istud capitulum plenius

Cumque Lodowicus ac barones, qui apud Doverense castrum obsidionem agebant, de morte regis Johannis veridicos nun-

¹ *vide*] vides, C.

² *omnes*] om. C.

³ *hæredem*] hæredes, C.

cios acceperunt, invasit omnes fallax lætitia magna, ut qui se A.D. 1216. confidebant jam regnum Angliæ sibi subjugasse. At Lodo- scribitur in wicus, Huberto de Burgo Doverensis castrum constabulario ad margine suum colloquium vocato, dixit ei; "Rex Johannes dominus tuus præcedentis folii (i.e. " mortuus est, nec vales¹ tibi castrum hoc contra me diutius the preced- " tenere, cum non habeas defensorem. Redde ergo castellum ing chap- " mihi, et ad fidelitatem meam veni, et ego magnis honoribus ter). " te ditabo, atque inter consiliarios meos magnus eris." Cui A different Hubertus taliter fertur respondisse; "Si dominus meus mor- account of " tuus est, habet filios et filias, qui ei succedere debent; sed the same " et de castello reddendo cum militibus sociis meis habere story. " volo colloquium." Sicque in castrum reversus,² indicavit sociis verba Lodowici, qui in hoc pariter consenserunt³ inclusi, ut castellum Lodowico negaretur, ne illud turpiter reddendo notam proditiōnis incurrerent. Quod cum Lodowico et baro- Louis nibus nunciatum fuisset, decreverunt minora⁴ per Angliam sub- raises the jugare prius⁵ sibi castella, ut levioribus subactis confugerent siege and ad majora. Denique obsidione soluta, ad urbem Londoniarum returns to sunt reversi. Sed continuo post recessum eorum⁶ milites, qui London. erant in defensione castrum memorati, exeuntes combusserunt The garrison of domos et ædificia quæ ante castrum Lodowicus construxerat; son of et sic per provinciam hostiliter discurrerent, castrum suum strengthen them- omnibus rebus necessariis optime munierunt selves.

De obsidione et captione castrum de Herdforde.

His ita gestis, Lodowicus in crastino Sancti Martini cum Siege and exercitu copioso ad municipium de Hereford perveniens, illud capture of obsidione vallavit. Erectisque in gyrum machinis, castelli Hertford muros subvertere nitebatur. Sed Walterus de Godardvilla, castle by miles de familia Falcasii, vir strenuus, cum suis⁷ commilitonibus Louis, from Nov. 12 to Dec. 6. defensionem vacans, multam ex Galligenis stragem fecit. Tandem cum a festo Sancti Martini usque ad festum beati⁸ Nicholai laborioso nimis sumptu ibidem sedissent, concesserunt⁹ Lodo- wico municipium, salvis inclusis rebus suis cum equis et armis. Reddito itaque municipio, petiit illud Robertus filius Walteri, dicens custodiam illius ad eum antiquo jure spectare.

¹ vales] So altered by Paris from valet, which O. W. have.

² reversus] versus, C.

³ consenserunt] convenerunt, C.

⁴ minora] minores, W. B. had minore, but Par. has written a above the e. O. has been altered to minora.

⁵ prius sibi] In the margin; not in C.

⁶ eorum] illorum, C.

⁷ suis] om. C.

⁸ beati] sancti, C.

⁹ concesserunt] Written over an erasure; reddiderunt, O. W.

Cambridge University Press

978-1-108-04901-6 - Chronica Majora, Volume 3: A.D. 1216 to A.D. 1239

Matthew Paris Edited by Henry Richards Luard

Excerpt

[More information](#)

6 MATTHÆI PARISENSIS CHRONICA MAJORA.

A.D. 1216. At Lodowicus cum super hoc a Francigenis concilium quæsisset, responsum est ei, quod Angli non erant digni tales habere custodias, qui proprii domini proditores fuerunt. Tunc Lodowicus dicto Roberto respondit, ut patienter sustineret, donec, regno subjugato, singulis redderet jura sua. Eodem tempore in die beatæ Katerinæ virginis et martyris exivit de carcere nobilis vir Willelmus de Albeneio, facto prius fine pro redemptione sua sex milium¹ marcarum; qui facto homagio regi Henrico, tradidit ei idem rex castellum de Ledfort² ad custodiendum, quod ille strenuissime custodivit.

William of Albin released, 25 Nov. Sleaford castle committed to him.

De captione castelli de Berkamestude.

Siege of Berkhamstead castle, 6 Dec. Subjugato, ut dictum est, municipio de Herthford, Lodowicus in die Sancti Nicholai apud Berchamstede [in]³ castellum se conferens, illud cuneis militaribus circumcinxit. Barones vero Angliæ,⁴ jubente Lodowico, a parte castri Aquilonali⁵ sub foresta tentoria sua statuerant, et [cum] circa illa ordinanda ministri et servientes nimis essent solliciti, [inter⁶ quos erat quidam serviens strenuus, audax, et astutus, Andreas Dingas nomine, cujus astutia, fortitudo, ac audacia, quantociens in quamplurimis locis fuerat experta, a Lodowico et commilitonibus suis et a toto exercitu nimis commendabatur,] exierunt de⁷ castello milites et servientes cum impetu, et sarcinas baronum et bigas invadentes, vexillum Willelmi de Mandevilla rapuerunt, et secum revertentes in castellum detulerunt, pœnitentia ducti quod adversariis majora non potuerunt inferre detrimenta. Eadem quoque die, baronibus ad mensam sedentibus, exierunt denuo milites et servientes prædicti de castello, et in confusionem baronum vexillum, quod paulo ante rapuerant, præferentes, cogitabant dictos barones occupare inermes; sed aliis præmunitis, compulsi sunt redeuntes⁸ sese in sua receptacula propterant occultare.

f. 49 b.

¹ Par. has *vel -bus* over this word; milibus, C.

² *Ledfort*] Ledeford, C.; Lafort, W. *Sleaford*.

³ *in*] So C.; om. B.

⁴ B. O. W. ins. *qui*.

⁵ Par. has *vel -ri* in the margin, Aquilonari, C.

⁶ This passage in brackets is not in B., and is only found in C.

⁷ *de castello*] tunc de castro, C.

⁸ *redeuntes . . occultare*] ad castellum redire, O. W.

De Veronica et ejusdem authenticatione.

A.D. 1216.

Dum vero fortunalis alea statum regni Angliæ talibus turbinibus exagitaret, dominus Papa Innocentius, quem vacillantis ecclesiæ cura sollicitabat, effigiem vultus Dominici, quæ Veronica dicitur, ut moris est, de ecclesia Sancti Petri usque ad hospitale Sancti Spiritus reverenter cum processione bajulabat. Qua peracta, ipsa effigies, dum in loco suo aptaretur, se per se girabat, ut verso staret ordine; ita scilicet, ut frons inferius, barba superius locaretur. Quod nimis abhorrens dominus Papa, credidit illud in triste sibi præsagium evenisse, et ut plenius Deo reconciliaretur, consilio fratrum, in honore ipsius effigiei, quæ Veronica dicitur, quandam orationem composuit elegantem; cui adjecit quendam Psalmum, cum quibusdam versiculis, et eadem dicentibus decem dierum concessit indulgentiam, ita scilicet, ut quotienscunque repetatur, totiens dicenti tantumdem indulgentiæ concedatur. Multi igitur eandem orationem cum pertinentiis memoriæ commendarunt, et ut eos major accenderet devotio, picturis effigiarunt hoc modo. [*Here¹ follows a very carefully executed picture of the head of our Lord, with the cruciform nimbus, and A Ω on either side.*]

The portrait of our Lord, called Veronica, carried in procession by Pope Innocent III. *Impertinens sed tamen utile, usque ad hoc signum.*

Versicles and prayer to be used in reference to the portrait.

Sortitur² autem Veronica tale nomen a quadam muliere sic dicta, ad cujus petitionem ipsam fecit Christus impressionem. Signans igitur se homo dicat,

Signatum est super nos lu[men] v[ultus] t[ui], D[o- Ps. iv. 7.
mine]. Ded[isti]. Ps. Deus misereatur nostri, etc. Gloria. Ps. lxxvi. 2.
Kyrieleison, Christeleison, Kyrieleison. Pater noster. Et
ne. Vers. Fac mecum signum in bo[num] ut vi- Ps. lxxxv.
d[eant]. Vers. Tibi dixit eor meum [exquisivit te] 17.
fa[cies] m[ea], fac[iem] t[uam] D[omine] r[equiram]. Ps. xxvi. 8.
Vers. Quærite Dominum et confirmamini, q[uærite] Ps. civ. 4.

¹ In C. there is a blank left for the picture. | ² Sortitur . . dicat] In rubrick.

8 MATTHÆI PARISENSIS CHRONICA MAJORA.

A.D. 1216. f[aciem] e[jus] s[emper]. *Vers.* Ora pro nobis, beata Veronica. U[t] d[igni].¹ *Vers.* Domine exaudi orationem meam. Et. *Vers.* Domine Deus virtutum converte nos, et ostende.² *Oremus.* Deus qui nobis signatis lumine vultus Tui memoriale tuum ad instantiam Veronicæ sudario impressam imaginem relinquere voluisti, per passionem et crucem Tuam tribue nobis quæsumus, ut ita nunc in terris per speculum et³ in enigmate ipsam adorare et venerari valeamus, ut⁴ facie ad faciem venientem judicem Te securi videamus, Qui vivis et regnas cum Deo Patre.

Ps. lxxix.
20.

Continuatio.

Surrender of Berk-hampstead castle. Præmissam⁵ autem seriem historiæ principalis continuantes, referamus quid Lodowicenses tunc temporis egerint, spreto Dei timore et hominum reverentia. Discurrebant autem per villas vicinas, ab innocentibus pecuniam extorquendo. Sed eisdem debacchantibus, Walerannus genere Theutonicus, miles in opere martio probatus, cum suis commilitonibus viriliter resistentes, multorum animas ex Galligenis excommunicatis ad tartara direxerunt. Sed denique post diutinam obsidionem, ex præcepto regis, dictus Walerannus et complices ejus Lodowico castellum salvis sibi equis et armis reddiderunt, xiii. kal. Januarii. In crastino autem impositis suis in castello Lodowicus venit ad Sanctum Albanum, in die videlicet beati Thomæ Apostoli, exigens ab abbate ut faceret sibi homagium. Cui cum abbas respondisset, se nolle ei homagium facere, nisi prius absolveretur ab homagio quod fecerat regi Anglorum, Lodowicus vehementer indignatus juravit se igne ipsam abbatiam cum villa tota crematurum, nisi faceret quod petebat. Tandem

St. Alban's threatened.
21 Dec.

¹ C. adds the initials of the rest of this response, "ef[ficiamur] pro-
" [missionibus] Ch[risti].

² C. adds the initials of the rest of the verse, "f[aciem] t[uam] et
" s[alvi] e[rimus].

³ et] om. C.

⁴ C. ins. *tunc* after *ut*, *super nos* in the next line after *venientem*, and

dominum nostrum Jesum Christum after *videamus*.

⁵ For this first sentence, O. W. have, "Cumque dies crastina illuxisset, jussit Lodowicus petraras et alias belli machinas circa castris ambitum erigere, quibus undique collocatis dampnosos lapides emittere non cessabant; quibus."

abbas prædictus post comminationes terrificas, interveniente S[ahero] comite Wintoniensi, finem fecit pro se et villa tota, dans Lodowico pro induciis usque ad Purificationem Beatæ Mariæ quater viginti marcas argenti. Quo facto Lodowicus ad urbem Londoniarum reversus est.

A.D. 1216.
Fine paid
by the
Abbat.
[William
of Trum-
pington.]

Incidentia de Terra Promissionis.

Oliverius Eodem anno expirante treuga inter fideles Terræ Promissionis et Saracenos, in primo passagio generali post concilium Lateranense congregatus est exercitus Domini copiosus in Achon, cum tribus regibus, Jerusalem¹ scilicet, Hungariæ,² et Cyprî.³ Affuerunt etiam duces Austriæ⁴ et Maraviæ,⁵ cum militia magna regni Theutonici, et comitibus multis, virisque generosis. Affuerunt et archiepiscopi⁶ Nichossiensis,⁷ Joriensis,⁸ Argiensis⁹ Hungariæ, Baiocensis,¹⁰ Bavergensis,¹¹ Cicenensis,¹² Lips. 1723, Monastergensis,¹³ et Trajecensis,¹⁴ et cum eis vir nobilis ac potens Walterus de Avenis. Deinde patriarcha Jerosolimitanus¹⁵ cum magna humilitate cleri et populi, tollens reverenter vivificæ crucis lignum, feria sexta post festum Omnium Sanctorum profectus est ab Achon in castra Domini, quæ præcesserant ad Recordanam.¹⁶ Hæc autem Dominicæ crucis lignum post Terram Sanctam perditam reservatum fuit ad hæc tempora, et a fidelibus occultatum. Imminente enim conflictu Saracenorum tempore Salaadini cum Christianis, sicut a senioribus accepimus, crux secta fuit, cujus pars ad prælium delata et ibidem (Bongars).

¹ John de Brienne.

² Andrew II.

³ Hugh I.

⁴ Leopold VI.

⁵ This may be Otho of Méran, but I suspect *Maraviæ* is an error for *Bavaria*, i.e. Louis I. See however Wilken, vi. p. 131, n. 27.

⁶ *archiepiscopi*] An erroneous alteration of Oliverius, who has, "aderant episcopi peregrini, archiepiscopus Nicossiensis," etc

⁷ Eustorgius, archbishop of Nicosia in Cyprus.

⁸ *Joriensis*] So the MSS. and printed editions of Oliverius. *Joviensis*, B. W., by a careless error.

O. has *Joriensis*. This is the see of Jauriaum, (Raab) in Hungary. The bishop was Peter II.

⁹ Of Agria (Erlau), in Hungary. The bishop was Thomas.

¹⁰ Robert des Ableges.

¹¹ *Bavergensis*] Ekbart of Meran, bishop of Bamberg.

¹² *Cicenensis*] *Sicensis*, Eckhard, i.e. Engelhard, bishop of Zeitz (Naumburg).

¹³ Otho of Oldenburg, bishop of Münster.

¹⁴ Otho II., bishop of Utrecht.

¹⁵ Lotharius.

¹⁶ i.e. Tel-kurdany, between Acre and Haifa.

10 MATTHÆI PARIISIENSIS CHRONICA MAJORA.

- A.D. 1216. perdita, pars tempore¹ reservata extitit, quæ nunc exhibetur. Oliverius
 Their ad- Cum tali quoque vexillo aciebus² instructis processerunt fideles Scholasti-
 vance to per planum Fabæ,³ usque ad fontem Tubanniæ,⁴ eo die multum cus, His-
 Tiberias. laborantes. Et præmissis explorantibus,⁵ videntes ab adversariis toria Cap-
 concitari⁶ pulverem, incerti fuerunt, utrum contra nos, an mietæ, tionis Da-
 fugiendo, properarent. Sequenti die per montes Gelboe, quos cap. i.
 habuerunt ad dextram, et paludem ad sinistram, profecti sunt col. 1398.
 Bethsanam,⁷ ubi adversarius noster castrametatus est. Sed
 metuens adventum tam copiosi Dei viventis exercitus et tam
 ordinate procedentis, tentoria tollens et fugiens, terram mili-
 Nov. 10. titibus Christi vastandam reliquit. Unde in vigilia Sancti Mar-
 1217. tini⁸ Jordanem transeuntes, corpora sua laverunt in eo fideles;
 et pacifice quievimus ibidem per biduum, victualium copiam
 repperientes. Deinde super litus maris⁹ Galileæ tres fecerunt
 mansiones, peragrantes loca in quibus Salvator noster mirabilia
 operari dignatus est, corporali præsentia cum hominibus con-
 versatus. Aspexerunt Bethsaidam, civitatem Andreae et Petri,
 tunc ad modicum casale redactum. Viderunt etiam loca ubi
 Christus discipulos vocavit, supra mare siccis pedibus ambula-
 vit, in deserto turbas pavit, montem oraturus ascendit, et ubi
 post resurrectionem cum discipulis manducavit. Et sic per
 Capharnaum Achon reversi sunt, infirmos suos reportantes.
 To Tabor. Deinde aliam equitationem aggressi fideles prædicti, perrexe- Id. cap. i.
 runt ad montem Thabor; ubi primo aquarum inopiam et post-
 modum per defossionem copiam reppererunt; desperabant autem
 capitanei exercitus de ascensu montis, donec dictum¹⁰ est eis,
 castrum fore comprehensibile, a puero Sarraceno. Consilium
 ergo inierunt, et Dominica prima Adventus, cum legeretur
 Dec. 3. Evangelium, *Ite in castellum quod contra vos est*, patriarcha
 S. Matt. præcessit cum signo crucis, episcopis et clero orantibus et
 xxi. 2. psallentibus dum exercitus clivum montis subiret. Et licet
 f. 50. mons præruptus esset undique et velut impossibilis in ascensu
 et extra semitam tortam, omnes tamen viriliter ascenderunt.
 Johannes vero rex Jerusalem cum militia Christi castellanum
 ab equo stravit et admiraldum unum, qui primo impetu intre-
 pidi extra portas ad montem defendendum hostibus occurre-

¹ *tempore*] tunc, O. W. Neither is in Oliverius.

² *aciebus*] a diebus, B.

³ *i.e.* el Fuleh, on the edge of the plain of Esdraelon.

⁴ Ain Dschaluth. See Wilken, iii. part 2, p. 231, vi. p. 144.

⁵ *explorantibus*] exploratoribus, O. W., as Oliverius.

⁶ *concitari*] So O. W., Oliverius; commutari, B.

⁷ Bethsean, *Beisan*, *Scythopolis*.

⁸ C: *ins. in.*

⁹ *maris*] mare, B.

¹⁰ *dictum*] So C.; ductum, B.